

Mulimisi o fariwa nga mala

Tshivenda

Luta

4c

Elias Makhapa

Mibvumo yo sedzuluswaho:

dz, fh, kh, vh, mb, nd, ng, zw, tsh, nḁ, ny, ph, sh, th, tḥ, lw, pfh, sw, ṛw, ts, dzh

Maipfhi a u vhalwa nga ṅḁowedzo o sedzuluswaho:

milenzhe, nwa, nthihi, khwine

Maipfhi a u vhalwa nga ṅḁowedzo maswa:

tsumbadwadze

tzwonzwee

Mulimisi o fariwa nga mala

Tshivenda

Luṛa: 4C

ISBN: 978-1-77981-643-6

© 2023 Ulwazi Lwethu African Languages Literacy Project

Muḥwali: Elias Makhapa

Mutshanduli: Mpho Makwarela

Mufanyisi: Dale Blankenaar

Nyolo na kududzanyele: Rock Bottom Graphic & Design

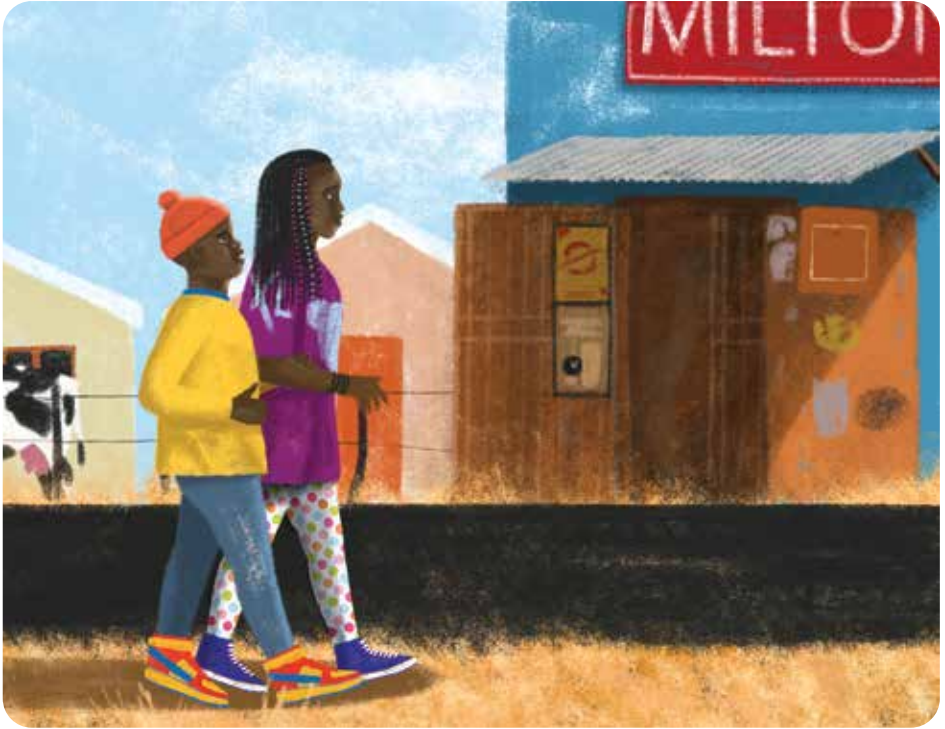
Nzunzanyo ya khaṅṅiso ya u thoma 2023.

Mulimisi o fariwa nga mala

Elias Makhapa

Mulimisi o vha a khou lwala nahone
Arikonisaho o vha a tshi khou mu isa kiliniki.

Mulimisi o vha o fariwa nga mala. Arikonisaho o lingedza u mu fha mishonga yo vhalaho fhedzi u fariwa nga mala a ho ngo ima.

Vho tshimbila nga u ongolowa ngauri Mulimisi o vha a sa koni u tshimbila nga u tshavhanya. O vha a si na maanda, u khou kokodza milenzhe yawe.

Vha swika kiliniki.

“Thaidzo ndi mini?” hu vhudzisa muongi Vho Tshinakaho.

“Muongi, ndo fariwa nga mala. Ndi dovha nda dipfha ndo neta,” hu fhindula Mulimisi.

Muongi Vho Tshinakaho vha sendedza Mulimisi tsini navho.

“Meme dzaṅu dzo oma nahone dzo vhaisala,” hu amba muongi Vho Tshinakaho.

“Ni vhonele ni si na maḡi. Izwi zwi khou vhangywa nga u fariwa nga mala. Na maḡo aḡu o wela,” hu ḡalutshedza muongi Vho Tshinakaho.

“Hu na dziṅwe tsumbadwadze sa zwiṅhavhi thumbuni, u silingiwa, muḥhiso muvhilini na dzungu,” hu ṭalutshedza Vho Tshinakaho. “Ndi dzifhio tsumbadwadze dzine na vha nadzo?”

“Ndi nadzo dzothe. Na maanda a thi naho,” hu talutshedza Mulimisi.

“Musi no fariwa nga mala, maḍi a re muvhilini waṅu a a fhungudzea. U fariwa nga mala hu fhungudza na mineraḷa dza ndeme dzi re muvhilini waṅu,” hu amba muongi Vho Tshinakaho.

“Ni tea u vhuisa maḡi e a fhungudzea muvhilini waḡu,” hu ḡalutshedza muongi Vho Tshinakaho. “Ni nga ḡanganyisa muvango wo leluwaho uri ni engedze maḡi muvhilini waḡu.”

Muongi Vho Tshinakaho vha ri, “Khezwi zwiṅwe zwa zwithu zwo leluwaho zwine ni nga zwi shumisa u ita muvango:

1. Vhilisani maḡi nahone ni a litshe a fhole.
2. Ni shumise khaphu nḡa dza aya maḡi kha dzhege.
3. Ni shele lebula mbili dza swigiri na nthihi ya muḡo.”

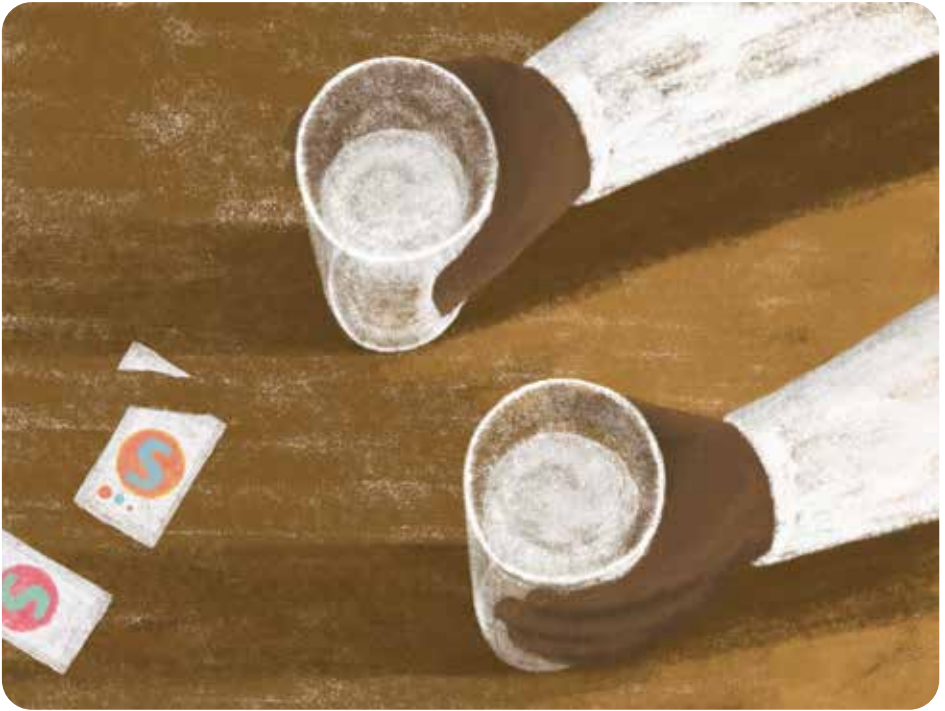
Vha a talutshedza, “Muño u vhuisa muño wo fhungudzeaho muvhilini. Maḍi a vhuisa maḍi o fhungudzeaho muvhilini. Swigiri i ita uri izwi zwoṭhe zwi tzwonzwee nga muvhili.”

“Vhana vha tea u nwa ngilasi nthihi ya muvango nga u ṭavhanya. Vha dovha vha nwa nga murahu ha musu vho no ya bungani. Nga murahu ni tea u nwa ngilasi awara inwe na inwe,” Muongi Vho Tshinakaho vha ṭalutshedza Mulimisi na Arikonisaho.

“Vhaaluwa vha tea u nwa ngilasi mbili dza muvango nga u t̃avhanya. Vha dovha vha nwa nga murahu ha musu vho no ya bungani. Nga murahu vha tea nwa ngilasi mbili awara inwe na inwe,” Muongi Vho Tshinakaho vha t̃alutshedza vha tshi ya phanda.

Muongi Vho Tshinakaho vha fha Mulimisi ngilasi ya movango uri a nwe. Nga murahu vha vha fha boḁelo ḽa uyu movango. Vha dovha vha vha vhudza uri vha ite movango wavho vha tshi swika hayani.

Musi vha tshi swika hayani, Arikonisaho a ita movango muñwe. Mulimisi a nwa uyu movango awara inwe na inwe u swikela a tshi dipfha e khwine.

Mulimisi o vha a tshi khou livhuwa tsivhudzo dza muongi Vho Tshinakaho.

**Ulwazi
Lwethu**

Readers

Luḽa 1-2

- Donngi ya Khulisi
- Nunu na Bobi
- Liḽowa!
- Muma, aḽama, pfhala!
- Zwivhuya u funa u kunakisa!
- Ngele na Ngudo vha a thusa
- A hu na maḽi
- Tshi a kona u fhufha?
- Mulilo!
- Mavhudzi mahulu
- ṽali na buvhi
- Muoli Marubini!
- Thuso o mangala!
- Baba vha ḽo vhuya lini?
- Phumu o takalaho!
- Mvulatshikolela!
- Thendo na Thiambi
- Kha ri vhulunge maḽi
- ṽhama o farakaneda!
- Vha bulasini
- Ivhani na vhulenda, Thabelo
- Swobo ya u ḽifhelela
- Vhasidzana na mbudzi

Luḽa 3

- Badzhi yo shandukisiwaho
- Dzikhonani kha miṽsho yoṽhe!
- A thi funi miroho!
- Mulimi Vho Vele na dziṽhoho
- Tshilidzi o huvhala
- Maḽi! Maḽi!
- Lufuno lwa malwelavanḽa
- Zwienda zwiswa zwa Pfhano
- Mathaiṽhai a Lwalwa
- Ripfuluse o fara mbava!
- Muṽa u ṽhogomelaho
- Musengavhadzimu wa Farisani
- Mutevheṽhaḽu wa vhuṽshilo ha tshiqula
- Vhulwadze ha dzinguluvhe
- U ṽheshela zwijiwa zwa Tshivenda
- Makumba o nyamalalaho a Vuvu
- Luṽamo lwa Nwasundani lwo bveledzea
- Aḽivhaho na Aḽaho
- Moli na zwivhuthubi
- Tshibeḽani tsha Kulani
- Maiteḽe a Vhavenḽa
- Mukapu wa u ḽifha
- Mushonga wa u fhodza
- Nṽotshi
- Vhuṽtolo ha dzimbeu
- Muhumbulo wavhuḽi wa Tseisano
- Bola yo xelaho
- Wanga u ḽivha tshifhinga
- Ni ṽavhanyela mini, Wandeme?
- Ngweṽa i sa londi
- Mutambi makone
- Zwifhiwa

Luḽa 4-5

- Ringi ya musuku
- Lwendo lwa u ya vhugalaphukha
- Muvhuya u londola mutakalo zwavhuḽi!
- Mulimisi o fariwa nga mala
- Soweto
- Tshaka dza zwiendedzi
- Mathoma maswa
- Ndifhedzo ya bulu
- Musidzana wa vhuṽtali
- Zwo hulesa kha nṽe!
- Vhatukana vha vhaṽali
- Vhulwadze ha mukhushwane
- Murei wa khovhe
- Thaidzo ngadeni ya makhulu
- Vhusiku vhu si na khofhe
- ṽhangavṽhanganyo tshi sa ofhiho!
- Tshienda tshavhuḽi
- Muḽoro wa Sedzani

Ulwazi Lwethu yo lambedziwa nga Zenex Foundation nahone ndi thandela yo thomiwaho u itela u bveledza tshivhalo tsha bugu dza murole wa fhasi na vhavhali vha vhalelaho u dhiphina vha nyambo dza Afrika na matheriala wa u tikedza vhadededzi. Iyi thandela yo livhiswa kha u funza na u tikedza vhagudiswa vha re kha Mutheo wa Fhasi u itela u khwinifhadza kuvhalele na kupfhesesele kwa luambo lwavho lwa hayani. Bugu dzo bveledzwa nga nyambo dza tshane dza Afrika nga u shumisana ha Molteno Institute for Language and Literacies, Nelson Mandela Institute for Education and Rural Development, Room to Read South Africa, na Saide. Zwishumiswa zwothe zwo bveledzwa sa “Zwishumiswa zwa Pfunzo zwo Vulelwaho” kana “Open Education Resources” (OER).

Please visit our website to download the full copy of this reader:
ulwazilwethu.org.za

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives (CC BY-NC-ND) 4.0 International Licence

Disclaimer: You are free to download and share this work as long as you attribute Zenex Foundation, but you may not change this work in any way or use it commercially.

